

УДК 2(091)

Т. М. Пархонюк,*аспірант кафедри релігієзнавства і теології**Національний університет «Острозька академія»*

РЕЛІГІЙНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ В УКРАЇНІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглянуто розвиток конфесійного телебачення в українському медійному середовищі та проаналізовано основні релігійні телеканали, які транслюються на території України. З'ясовано мету їхнього функціонування, основні напрями роботи та специфіку.

Ключові слова: телебачення, Українська Православна Церква (УПЦ), медійне середовище, протестантизм, телеканал, Українська Православна Церква Київського Патріархату (УПЦ КП), Інтернет-відеожурнал, Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ), телепередача, телемережа.

Religious television is in Ukraine: evolution and prospects

The article reviews development of confessional television in Ukrainian media environment. Also, in the article was analyzed the main religious channels that are broadcast in Ukraine. Was defined an aim of their functioning, the main areas of work and specific.

Key words: Television, Ukrainian Orthodox Church, media environment, Protestantism, TV channel, Ukrainian Orthodox Church Kiev Patriarchate, Internet vide log, Ukrainian Greek Catholic Church, TV show, television network.

Як для багатьох дослідників, так і для суспільства загалом, міфічність та віртуальність телебачення часто здавалися непеєднуваними з релігією та свідомістю вірянина. Зазвичай телебачення сприймається перш за все як засіб розваг, а не як пізнавально-дидактичний ресурс. З іншого боку, воно, як і всі інші види медіа, є засобом поширення інформації та комунікації, а засіб можна використовувати по-різному. Все залежить від того, яка визначена мета. Звичайно, у порівнянні зі світськими телеканалами та телепрограмами, релігійний сегмент українського телебачення є незначним, проте він присутній та вартий аналізу. До того ж, медіа та релігія як в Україні, так у всьому світі, стають все більш пов'язані між собою.

Аналіз телебачення як одного з найпопулярніших видів медіа уможлиблює виявлення основних напрямів функціонування та тен-

денції розвитку релігійного телебачення в Україні, яке є значною частиною релігійних ЗМІ.

Отже, мета статті полягає у висвітленні становлення, основних віх розвитку та перспектив релігійного телебачення в цілому та основних конфесійних телеканалів в Україні.

В Україні є напрацювання щодо релігійного телебачення. Одним із прикладів цього є стаття М. Лесіва «Сучасне телебачення: реалії та перспективи» [7]. В ній проаналізовано характер та тенденції висвітлення релігійної тематики на українському телебаченні, його специфіку та маніпулятивний вплив.

Частково досліджує релігійне телебачення та конфесійні Інтернет-ресурси М. Паращевін у своїй статті «Релігійна активність в сучасному інформаційному просторі як показник соціальної значущості релігії» [12]. Головним її завданням був розгляд зацікавлення суспільства релігійною тематикою та релігійними засобами масової інформації в сучасних реаліях.

Специфіку «Живого ТБ» Української Греко-Католицької Церкви (далі – УГКЦ) проаналізувала у своїй роботі «Живе.ТБ від УГКЦ» [23] Г. Рошениць. У ній вона зазначила, що цей канал говорить про людину в цілому, а саме про її духовний вимір, навчання, виховання тощо.

Про імідж, міфи та образи, створені телебаченням, розповідає М. Андрущенко в науковій роботі «Філософські аспекти іміджу телебачення» [1]. У ній дослідниця проаналізувала той факт, що християнська церква протягом багатьох століть формувала систему емоційно насичених обрядів та культових дійств, які здатні вплинути на психіку людини.

Відтак розглянемо позиції основних українських церков щодо використання телебачення як засобу поширення релігійної інформації. Так, документи, які визначають співпрацю медіа та Української Православної Церкви (далі – УПЦ), подані в «Основах соціальної концепції Руської Православної Церкви». В УПЦ закликають пам'ятати, що інформування глядача, слухача й читача має ґрунтуватися не тільки на твердому дотриманні правди, а й на піклуванні про моральний стан особи й суспільства. Це передбачає розкриття позитивних ідеалів, а також боротьбу з поширенням зла, гріха та розпусти [11].

Аналіз дій та офіційних заяв УПЦ дає підстави для твердження, що її позиція стосовно медіа є суперечливою. З одного боку, вона засуджує засоби масової інформації, зокрема чи не найбільше телебачення, через популяризацію ненависті та насильства. Водночас ця

конфесія співпрацює як зі світськими засобами масової комунікації, так і створює власні телеканали, публіцистичні видання та Інтернет-ресурси з просвітницькою та євангелізаційною метою. Для УПЦ становить проблему ситуація, за якої світські засоби масової комунікації подають інформацію про її життя викривлено та неправдиво. Це стало причиною того, що в останні кілька років УПЦ в Україні вирішила створити альтернативу світським засобам масової комунікації, тобто власні мережі в усіх видах медіа, зокрема й телебачення. Як результат, нині УПЦ володіє найбільшою кількістю телепрограм в українському медійному просторі.

Для з'ясування ставлення Української Православної Церкви Київського Патріархату (далі – УПЦ КП) до медіа було проаналізовано низку офіційних документів, які виражають її позицію до них, зокрема Декларацію ювілейного помісного собору «Церква і світ на початку третього тисячоліття». Варто відзначити, що УПЦ КП вважає, що засоби масової інформації покликані орієнтувати населення та інформувати його про все, що відбувається навколо. Окрім того, в цьому документі йдеться про відповідальність медійників, які у своїй роботі повинні дотримуватися моральних принципів, не поширювати зло та неправдиву інформацію [5].

В енцикліці Папи Пія XII «Про кіно, радіо й телебачення» (1957 р.) можна виокремити основний пункт, у якому йдеться про ставлення Римо-Католицької Церкви (далі – РКЦ) до телебачення, а саме те, що релігійні видання, телепрограми і кінофільми мають щонайменше зрівнятися за своєю якістю зі світськими медіа матеріалами [31, с. 131]. В енцикліці «Miranda Prorsus» (1957 р.) Папа Пій XII визначає телебачення як «спосіб поширення звуків та образів, чудово пристосований до духовної природи людини», що «має особливу, тільки йому властиву силу та дієвість» [31, с. 66]. Водночас у документі наголошується на необхідності того, щоб телебачення стало носієм цінностей [31, с. 51–54].

РКЦ у своїх документах неодноразово зазначала, що окрім розважальної складової телебачення може розвивати душу, чесноти та релігійні цінності. У пункті 49 енцикліки Папи Пія XII «Про кіно, радіо й телебачення» (1957 р.) згадується про моральний бік подання інформації в ефірах телеканалів. Католицьке вчення наголошує на тому, що всі новини, навіть якщо вони передають тільки факти, завжди мають певний аспект, що так чи інакше торкається моралі. Оскільки всі новини впливають на волю та сприйняття людини, цим моральним аспектом не можна нехтувати. Саме така концепція надалі

частково лягла в основу формування самого поняття релігійного телебачення, його функцій та завдань [31].

Протестанти, які хоча й не мають офіційних документів та декларацій щодо медіа, чітко засвідчують свою позицію щодо них. Для них засоби масової інформації, зокрема і телебачення, відіграють надзвичайно важливу роль у процесі евангелізації, адже саме проповідь Євангелія є головною метою кожного виду протестантських медіа.

Проаналізувавши ставлення низки релігійних течій в Україні до засобів масової інформації, включаючи телебачення, перейдемо до докладнішого аналізу релігійних телеканалів та програм в медійному просторі України. Оскільки у представників нехристиянських течій майже відсутній такий вид медіа як релігійне телебачення, тому аналіз буде зосереджено на телевізійних ресурсах православних, католицьких та протестантських деномінацій в Україні.

Як вже було зазначено, з метою створення «закритих» православних медіа, які б були альтернативними секулярним, УПЦ за останні роки дуже активно створювала власні телепрограми. Це призвело до того, що в українському телевізійному середовищі УПЦ має найбільшу мережу власного телебачення. За даними ресурсу та каталогу УПЦ «Фестиваль православних ЗМІ», їй належить 34 телевізійних проєктів, 11 відео-каналів на YouTube, один Інтернет-відеожурнал та 4 телестудії [2].

Найбільш популярним та знаним телеканалом УПЦ є супутниковий телевізійний канал «Глас». Він був започаткований та вийшов в ефір у 2005 р. Колектив каналу складає Головна редакція телепрограм УПЦ. Його програми транслюються як російською, так і українською мовами. Основним принципом роботи цього телеканалу є висвітлення актуальних питань моралі та освіти. Аудиторію, на яку орієнтується його колектив, складають усі вікові групи, адже метою «Гласу» є бути загальнонаціональним та всеукраїнським телеканалом, який був би цікавий для кожного українця. Для каналу значимими є питання духовного та культурного розвитку, історії світу, своєї країни та релігій.

Метою телеканалу, яка вказана на його офіційному веб-ресурсі, є:

- допомогти глядачам почути слова істини, премудрості, добра і правди, що містяться в текстах Святого Письма, вітчизняних і зарубіжних філософів, істориків, письменників та поетів, а також в усній народній творчості, тощо;

- показати красу Богом створеного світу;

- на прикладах нашої історії та культури донести думку про те, що ми є нащадками великого народу святої Київської Русі [16].

Оскільки телеканал «Глас» використовує супутникове мовлення, то воно здійснюється цілодобово та охоплює, окрім Росії та України, багато країн Близького Сходу та Європи. Саме тому чисельність тих, кого можна вважати телеглядачами каналу на 2016 р., складає майже 1,2 млрд. осіб [16]. Важливим фактом є те, що на цьому телеканалі взагалі немає комерційної реклами та телепередач політичного змісту.

Мережу мовлення телеканалу повністю складають телепрограми власного виробництва, а саме:

- телепрограми духовно-просвітницького спрямування: «Сторінки Євангелія», «Життя святих», «Шлях до святині», ««Скрижалі душі», Образ добротності»;

- програми інформаційно-пізнавальні: «Світ Православ'я», «Трудом і молитвою», «Літопис. Відлуння епох», «Погода в Україні»;

- документально-освітні телепередачі: «Людина праці», «Спадщина», «Портрет»;

- пізнавально-розважальні телепрограми для дітей та молоді: «Добре слово», «Дивосвіт», «Земля заповідна», «Як і чому», «Моя професія», «Моє звірятко», «Наш час» [4].

Детальніше про деякі з телепрограм. «Сторінки Євангелія» є циклом науково-просвітницьких фільмів, кожен із яких розкриває певний євангельський епізод: чудеса Христа, притчі тощо. Програма допомагає відкрити глибинний зміст і значення євангельської оповіді, дізнатися про останні відкриття в галузі біблеїстики, познайомитися з побутом давньої Палестини [22]. Програма «Спадщина» розповідає про різноманітні куточки нашої країни, пов'язані з життям і діяльністю визначних історичних постатей. Це може бути великий обласний центр або провінційне містечко, відомий навчальний заклад, монастир, а то й просто маленька дерев'яна церква [22]. «Добре слово» – цикл пізнавальних та духовно-просвітницьких програм для дітей та всієї родини, що допомагає глибше пізнати тексти Євангелія, засвоїти церковну азбуку, навчитися читати іконографію, познайомитися з давніми переданнями та повчальними історіями з життя святих. «Добре слово» включає в себе такі рубрики «Євангельські бесіди», «Пролог», «Іконографія», «Аз, Буки, Веди...» [21].

Що стосується телевізійних каналів «Спас», «Союз» та «Благовест», то вони належать Руській Православній Церкві. Вони не є українським продуктом, але можуть транслюватися по супутниковому телебаченню на деяких територіях України.

В Україні існує достатня кількість телевізійних проектів УПЦ, які транслюються на деяких світських загальнонаціональних або місце-

вих українських каналах. До списку таких проєктів належить телепрограма «Православний вісник», яка виходить щонеділі в ефірі Першого Національного телеканалу України. Вона буде цікавою для всіх, хто захоплюється історією, культурою, релігією та християнством. Архів програми є доступний на відео-хостингу Youtube [14].

Програма «Світло» Київської єпархії УПЦ спрямована на обговорення різних суспільно-релігійних тем усіма релігійними течіями, які є в Україні. Представники різних конфесій у світській студії та зі світським ведучим шукають відповіді на актуальні питання сьогодення. Мета програми – спільними зусиллями зробити цей світ моральнішим, відвертішим та чистішим. Телепрограма виходить на Першому Національному [27]. Архів телепрограми доступний на офіційному веб-сайті Першого Національного телеканалу України.

Телепрограма «Дзвони Волині» Волинської єпархії УПЦ має офіційний статус та виходить на Волинському державному телеканалі щонеділі. Вона є інформаційною та має різні рубрики: новини, тлумачення Святого Письма та Закону Божого. Її ведуть два архієреї – митрополит Ніфонт та архієрей Володимир-Волинської єпархії єпископа Володимир. Архів програми доступний на Інтернет-каналі сайту Волинської єпархії [26].

Дитяча телепрограма Дніпропетровської єпархії УПЦ «В гостях у Дуняши» виходить в ефір російською мовою на супутникових телеканалах «Глас», «Союз» та «Радість моя», а також в ефірі Дніпропетровської телестудії телеканалу «34 канал». Вона є продуктом Кінокомпанії Центру Православної Культури «Лествица», яка займається ще кількома проєктами в усіх видах медіа, має також свій веб-сайт, де у вільному доступі можна переглянути або прослухати будь-яку передачу [29].

Окрім перелічених вище телепроєктів, УПЦ належить ще низка подібних телепрограм, які транслюються у Запорізькій, Одеській, Сумській, Івано-Франківській, Житомирській, Донецькій та Дніпропетровській областях на місцевих телеканалах, або супутникових каналах УПЦ.

УПЦ КП немає розвиненої конфесійної телемережі в Україні. Популярний телевізійний проєкт, до якого УПЦ КП є дотичною, оскільки бере участь в його творенні, є телепрограма «Діалоги з Патріархом» на українському інформаційному «5 каналі».

Телевізійний проєкт «Діалоги з Патріархом» – це щотижневі бесіди з Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом, котрий ділиться власними думками щодо актуальних проблем сьогодення та

тлумачить духовний зміст подій. Програма являє собою аналіз складних богословських питань, які викладаються простою та зрозумілою кожному мовою. Це один із виявів позиції УПЦ КП щодо сучасних наболілих суспільних питань, які хвилюють кожного українця [20]. Програма виходить в ефір «5 каналу» щонеділі. Її ведучим є Руслан Поліщук. Архів програми доступний на офіційному сайті «5 каналу».

Далі розглянемо телемовлення католиків в Україні. З 2011 р. телеканал «EWTN» відкрив свою філію в Україні, яка називається «Телебаченням Віковічного Слова». «EWTN» (Eternal Word Television Network) – всесвітня мережа кабельного телебачення, заснована у 1980 р. монахиною Матір'ю Марією Анжелікою від Благовіщення. Вона транслює католицькі програми через телебачення, радіо та Інтернет [15]. «Телебачення Віковічного Слова» транслюється в Україні за сприяння Католицького Медіа-Центру та завдяки зусиллям священників зі Згромадження Місіонерів Облатів Непорочної Марії, монахинь зі Згромадження Малих Сестер Непорочного Серця Марії та волонтерів. На початок 2012 р. трансляції відбуваються переважно англійською. Його програми, дубльовані українською, виходять в ефір вранці, вдень та ввечері [30].

Основними телепрограмами каналу «Телебачення Віковічного Слова» є:

- «Чисте життя» – серія програм, в яких розглядається вчення РКЦ про людську сексуальність тощо;
- «Так Бог полюбив світ» – програма, присвячена Євангелію від св. Йоана;
- «Дана та друзі» – християнські музиканти виконують пісні, що надихають, та говорять про важливість віри в їх житті;
- «Добрий монах» – християнська програма для дітей;
- «Вечеря Агнця» – про сенс Тайни Євхаристії та Книги Одкровення розмовляють Майк Аквіліна та Скотт Ган;
- «Ось він, чоловік» – програма про духовність для чоловіків, а також про те, що означає бути вірянином у сім'ї, суспільстві та Церкві;
- «Причини вірити» – програма про те, як розуміти, пояснювати й обстоювати християнську віру. Розмову веде Майк Аквіліна з доктором Скоттом Ганом – професором біблеїстики й богослов'я в університеті Стюбенвіля;
- «П'ять стовпів духовного життя» – програма, що дає практичні поради для зайнятих людей, допомагає поглибити їхнє духовне життя;
- «Ми католики» – мультфільм для дітей, що пояснює основні правди католицької віри [13].

Отже, в основному програми телеканалу є релігійно-освітнього спрямування, зокрема для дітей і молоді, а також осіб інших вікових категорій.

Із серпня 2013 р. в українському інформаційному просторі розпочало трансляцію «Живе ТБ». Живе Інтернет-телебачення – це суспільно-релігійний проект УГКЦ, покликаний залучати до своєї діяльності широку аудиторію в Україні та за її межами, незалежно від національності та віку, християнської конфесії та суспільно-політичних переконань [6]. Основний блок телевізійного мовлення складають телепередачі «Відкрита студія», «Відкрита розмова», «Сюжети й репортажі», «Живі новини», телемарафон «Собор єднає всіх». Усі програми можна переглянути на сайті телеканалу [25] та на відео-хостингу Youtube. За словами керівника департаменту інформації УГКЦ та телеканалу «Живе ТБ» Ігоря Яціва, Інтернет-телебачення передбачатиме інтерактив і повну свободу перегляду [23].

У 2008 р. у місті Івано-Франківськ було створено телестудію «Апостол», яка продукує християнські телепередачі, а саме: «Знаки часу», «Жива віра», «Днесь» та документальні фільми [17]. Під час подій на Майдані ця телестудія проводила «Молитовний майдан» в онлайн-трансляції. Її програми пояснюють розуміння Церквою суспільно важливих питань («Засоби масової інформації», «Освіта і Церква», «Здоровий розум у здоровому тілі», «Мода і вбрання», «Волонтерство», «Церква для молоді», «Лідерство», «Патріотизм»). Також вони торкаються питань віри, моралі («Віра у Христове Воскресіння», «Милосердя», «Небайдужість», «Любов», «Методи планування сім'ї»). Випуски телепередач транслюють на місцевому телебаченні та розміщують на каналі в YouTube [3].

Не поступається за якістю та кількістю протестантська телемережа в Україні, яка представлена кількома телеканалами та багатьма телепрограмами.

Відомим релігійним телевізійним ресурсом є канал супутникового мовлення «Надія». Його метою є донесення інформації та знань до глядачів, які б допомогли змінити життя кожного на краще, тобто пропагування позитивного відеоматеріалу на телебаченні для людей різного віку. Телевізійний канал «Надія» був заснований у 2012 р. у Києві, а з 2013 р. він розпочав цілодобову супутникову трансляцію. Також цей телеканал доступний у кабельних мережах України та на обласних каналах.

Телеканал «Надія» пропонує велике різноманіття телепрограм українською та російською мовами, а саме:

– духовно-просвітницькі: «Так промовляє Біблія», «Біблія продовжує говорити», «Святилище», «Ранок Надії», «Біблія як вона є», «В пошуках істини», «Хліб щоденний», «Пророки говорять», «Згадуючи найважливіше», «Под абажуром», «Пророцтва збуваються»;

– інформаційні: «Вісті надії»;

– розвиваючі та пізнавальні для дітей та молоді: «В гостях у Добрячка», «Дружболандія», «В центрі уваги», «Поспілкуймося», «Настав час», «Модна книга», «ЧП+», ;

– для сім'ї: «Вихід поруч», «Спасенні», «Ваша думка», «Детонація», «Страницы для души», «По ту сторону пригод», «Очима жінок», «Вкус здоров'я», «Інша сторона», «Діагноз: здоров'я»;

– творчого спрямування: «Музична скринька», «Малюваки» [19].

Телепрограма каналу «Надія» дає можливість глядачам заглибитись у пізнання біблійних істин, бути учасниками цікавих життєвих історій, вирушати з дитячими героями у захоплюючі подорожі, занурюватись у світ музики, дізнаватись про події в світі та Україні. Варто додати, що з огляду на великий перелік телепрограм та їхню якість, телеканал «Надія» є одним з найуспішніших релігійних каналів в Україні.

«CNL» є найбільш поширеною телемережею в світі, адже вона веде мовлення майже у всіх країнах світу, а також ретранслюється в Інтернеті у вільному доступі. Телеканал був заснований у 2000 р. пастором М.О. Максимовим. Аудиторію каналу формують країни Центральної Азії, Північної Африки, Америки та Європи.

Метою телеканалу «CNL» є пропагування та поширення християнського вчення за допомогою телевізійного мовлення, яке через розважальні та ненав'язливі форми повинне підняти моральний та духовний рівень населення. Саме тому тематика програм телеканалу є науково-пізнавальною, просвітницькою, євангелізаційною. Вона містить дитячі та інформаційні передачі. Однією з головних цілей телемережі «CNL» є набуття статусу мультимовного каналу. Результатом цього у 2007 р. стало створення каналу «CNL-Україна», трансляція якого відбувається українською мовою [10].

Основними телепрограмами каналу «CNL-Україна» є: «Слово Пастора», «Уроки з життя Мартіна Лютера», «Шлях Господа», «Твоє життя», «Подорож по Біблії», «Сила віри», «Голос Ізраїлю», «Голос перемоги», «Духовна зарядка для дітей», «Життя, сповнене радістю», «Час чудес», «Рука допомоги» та інші [28].

Інтернет-телебачення «Перекресток.tv» було створено за співпраці декількох християнських організацій, зокрема таких, як CBN

(Christian Broadcasting Network), телерадіокомпанія «Еммануїл», продакшн-центр «Тайм-ТВ», проекту телерадіокомпанії «Первый Консервативный», а також за участі багатьох професіоналів у телевізійній та медійній сферах. Метою проекту було створення доступного медіаресурсу для християн Східної та Центральної Європи, які розмовляють російською та українською мовами. «Перекресток.tv» являє собою набір різноманітних каналів в Інтернеті, який слугує платформою для побудови відносин між вірянами та Церквою, засобом безпечного дозвілля для молоді та сімейним телебаченням [9].

В Україні також представлена телекомпанія «CBN» (Christian Broadcasting Network), частиною якої в Україні є Асоціація «Еммануїл». Головними завданнями Асоціації, включаючи телемедійну функцію, є:

- допомога дітям-сиротам, людям з обмеженими можливостями та соціально незахищеним категоріям громадян.
- евангелізаційна діяльність на телебаченні та в мережі Інтернет.
- розвиток партнерських взаємин із християнськими, громадськими та благодійними організаціями, державними і навчальними установами, дитячими будинками та церквами [8].

Телевізійні студія «Еммануїл» є одним з найбільших виробників християнського відео. На сайті зберігаються майже всі архіви програм «Н2О», «Будинок живих історій», «Клуб Суперкниги», «Віддзеркалення», «Вибирай», а також відео для дітей: мультфільми «Суперкнига», «Літаючий будинок», «Пригоди Спанкі», «Ти особливий», «Хранителі історії» та багато інших [24]. Широко представлений музичний контент, новини, відповіді на запитання, історії з життя.

Одним із найпопулярніших проектів студії «Еммануїл» є телепрограма «180 градусів», яка являє собою серію документальних епізодів. В основі кожного з них лежить реальна подія. Герої програм відверто діляться з глядачами особистими переживаннями. Найважливіше в сюжеті кожної конкретної історії – це Божественне втручання, завдяки якому відбувається справжнє диво та зміна життя героя на 180 градусів – від невдач до радості, від розчарувань до віри. Перший ефір відбувся на початку 2012 р. [24].

Отже, до проблем, з якими стикаються нині конфесії в плані телемовлення, можна віднести дві основних: відсутність попиту та перевага світських сюжетів. На жаль, на грудень 2011 р. до переліку п'ятдесяти найрейтинговіших телеканалів України жоден із релігійних телеканалів не потрапив. Тут можливі два пояснення цього факту: або інтерес масової аудиторії до подібних каналів та до тем, які

вони висвітлюють, є надзвичайно низьким, або низькою є якість створюваної цими каналами телепродукції (або перше та друге разом). Більш ймовірною причиною цього є недостатній попит та інтерес до інформації, пов'язаної з релігією [12]. До того ж, кількість світських телепроектів значно перебільшує представленість релігійного телемовлення в Україні. Хоча нині релігійний сегмент в інформаційному просторі є різноманітним та розвивається, не завжди кількість переходить у якість.

Позитивною перспективою в плані розвитку конфесійного телебачення в Україні є те, що ним активно використовується можливість відео-хостингу в Інтернеті, зокрема на YouTube. З огляду на те, що відсоток українців, які мають можливість користуватися Інтернетом з кожним роком зростає, всесвітня мережа відкриває великі можливості. Значна кількість релігійних телеканалів та телестудій ретранслює або архівує всі випуски телепередач у вільному доступі. Це відкриває релігійне телебачення для вірян у будь-який час та з різних сторін. Телебачення он-лайн надає вибір як в плані часу перегляду, так й інтересів своїх глядачів.

Оскільки аналіз позицій релігійних течій, які на теренах України мають власні телестудії, телеканали або телевізійні програми, виявив їхнє позитивне ставлення до телебачення, в Україні представлена значна кількість релігійних телеканалів та телепередач, зокрема і на світських телевізійних каналах. Вказуючи на обережність, якої потрібно дотримуватися зі ЗМІ, конфесії наголошують на важливій ролі телебачення в поширенні релігійних ідей, моральної поведінки, освіченості, та й загалом альтернативи життя в сучасному суспільстві. Здійснення цієї мети відбувається у двох напрямках: створення альтернативного релігійного телебачення, яке ще на цій стадії потребує розвитку та вдосконалень, а також у співпраці зі світськими телевізійними студіями, які транслюють телепрограми, створені конфесіями України.

Власні телеканали в Україні мають православні, католицькі та протестантські організації, принаймні вони функціонують на такому рівні, що їх можна переглянути або знайти, адже нині більшість використовують супутникове телебачення або ре-трансляцію в Інтернеті. Основними релігійними телеканалами в Україні є «Глас» (УПЦ), «Телебачення Віковічного слова» (РКЦ), «Живе ТБ» та Телестудія «Апостол» (УГКЦ), а також протестантські ресурси «Надія», «CNL», «Перекресток.tv» та телевізійна студія «Еммануїл». Окрім того, значна кількість релігійних телеканалів транслюється в ефірах загальнонаціональних або місцевих українських телеканалів.

Функціональний аналіз основних телеканалів УПЦ показав, що мережу мовлення складають виключно телепрограми власного виробництва. Основною орієнтацією телеканалів УПЦ є набуття статусу всеукраїнського, адже велика частка телепередач присвячена культурному та історичному розвитку держави. Використовуючи супутникове мовлення, канали УПЦ мають можливість транслюватися в країнах Європи, Азії та Америки. Саме тому перелік телепередач включає в себе висвітлення питань духовного та культурного розвитку, історії світу, своєї країни та релігій. До того ж, існує достатня кількість телевізійних проєктів УПЦ, які транслюються на деяких світських загальнонаціональних або місцевих українських каналах.

В УПЦ КП відсутня розвинена телемережа. Основним проєктом УПЦ КП є телевізійний проєкт «Діалоги з Патріархом» на українському інформаційному «5 каналі».

Католицьке телемовлення представлене в Україні телеканалами, які вже давно функціонують за її межами. Інтерактивністю та свободою перегляду вирізняються телеканали УГКЦ, а саме «Живе ТБ» та телестудія «Апостол».

Протестантська телемережа представлена кількома телеканалами та багатьма телепрограмами. Одним із найпопулярніших в Україні є телеканал «Надія», який має супутникову та кабельну трансляцію. Мають своє представництво також дві найбільш поширені телемережі у світі – CNL та CBN. До їхнього списку входять й такі проєкти, як «Перекресток.tv», Асоціація «Еммануїл» та «CNL-Україна».

Використані джерела

1. Андрущенко М. Філософські аспекти іміджу телебачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2096>
2. Всі телепроєкти УПЦ в одному каталозі // Фестиваль Православних ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://festzmi.org/node/2264>
3. Гадьо Н. Реалії католицького телемовлення в Інтернеті: телебачення цінностей у віртуальній епосі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journal.lnu.edu.ua/vypusk7/n14/tv14-14.pdf>
4. «Глас» (Телеканал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Глас_%28телеканал%29
5. Декларація Ювілейного Помісного Собору УПЦ КП «Церква і світ на початку третього тисячоліття» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.risu.org.ua/ukr/region/>
6. Контактна інформація // Телеканал «Живе Телебачення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zhyve.tv/kontaktna-informaciya.html>

7. Лесів М. Сучасне телебачення: реалії та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dds.edu.ua/en/publications/publications/slovo/2004/277-television.html>
8. О нас // Ассоциация «Еммануил» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://partners.emmanuel.tv/about/>
9. О нас // Интернет-телевидение «Перекресток.tv» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://perekrestok.tv/other/about/>
10. О «CNL» // Телеканал «CNL» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cnl.tv/about#.VWQeS9LtlHy>
11. Основи соціальної концепції Української Православної Церкви. – К.: Інф.вид. центр УПЦ, 2002. – 80 с.
12. Парашевін М. Релігійна активність в сучасному інформаційному просторі як показник соціальної значущості релігії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ijimv.knukim.edu.ua/zbirnyk/1_2/24-paraschevin.pdf
13. Передачі // «Телебачення Віковичного Слова» (EWTN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ewtn.org.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=21&Itemid=65&lang=ua
14. «Православний вісник» // Youtube [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/channel/UCFG6XeVlcJh5GVoWiWoJiwQ/feed>
15. Про нас // «Телебачення Віковичного Слова» (EWTN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ewtn.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=2&lang=ua
16. Про нас // Телекомпанія «Глас» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glas.org.ua/about/>
17. Про нас // Телестудія «Апостол» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apostol.if.ua/index.php/pro-nas>
18. Програма «Спадщина» // Телекомпанія «Глас» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glas.org.ua/projects/teleexcursions/index.html>
19. Програми // Телеканал «Надія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hore.ua/ua/video>
20. Проект «Діалоги з Патріархом» // Перший український інформаційний «5 канал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.5.ua/projects/Dialohy-z-Patriarkhom-31.html>
21. Проект «Добре слово» // Телекомпанія «Глас» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glas.org.ua/projects/goodword/index.html>
22. Проекти // Телекомпанія «Глас» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://glas.org.ua/projects/storinki_evangelia/index.html
23. Рошениць Г. Живе.ТБ від УГКЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lvivpost.net/suspilstvo/n/21537>
24. Телевізійні студія «Еммануїл» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://video.emmanuel.tv/>
25. Телеканал «Живе Телебачення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zhyve.tv/>

26. Телепрограма «Дзвони Волині» // Фестиваль Православних ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://festzmi.org/node/1170>
27. Телепрограма «Світло» // Фестиваль Православних ЗМІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://festzmi.org/node/2102>
28. Телепрограма CNL-Україна // Телеканал «CNL» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cnl.tv/schedule/ukraine#.VWQek9LtlHx>
29. Центр Православної культури «Лествица» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lestvitsa.dp.ua/>
30. EWTN [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/EWTN#EWTN_.D0.B2_.D0.A3.D0.BA.D1.80.D0.B0.D1.97.D0.BD.D1.9
31. Miranda prorgpus папи Пія XII про кіно, радіо і телебачення. 1957 // Церква і соціальна комунікація: найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, Інтернет та інші медіа. – Львів: Вид-во Укр. кат. ун-ту, 2004. – 39–72 с.